

MALİYE BAKANLIĞI
GELİR VE VERGİ DAİRESİ

Sayı: VD.25

Tarih: 8/12/2004

YETKİLİ MUHASİP MURAKIPLARA

GENELGE NO: M.M.85/2004

Konu: 39/2004 sayılı Türk Lirası'nın Yeni Türk Lirası'na Dönüştürülmesi Yasası hk.

39/2004 sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Tedavülde Bulunan Türk Lirası'nın Yeni Türk Lirası'na Dönüştürülmesi Yasası'nın 5. Maddesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti'nin tedavüldeki para biriminin Yeni Türk Lirası (YTL), alt biriminin Yeni Kuruş (YKr) olduğu ve bir yeni Türk Lirası'nın Yüz Yeni Kuruşa eşit olduğu,

Konu yasanın 6. Maddesi, türk Lirası değerlerin Yeni Türk Lirası'na dönüştürülürken bir milyon Türk Lirası (1,000,000.-TL) eşittir bir Yeni Türk Lirası değişim oranının esas alınacağı, Yeni türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerde yarım Yeni Kuruş ve üzerindeki değerlerin bir Yeni Kuruşa tamamlanacağı, yarım Yeni Kuruş'un altındaki değerlerin dikkate alınmayacağı,

7. maddesi, başka yasalarda ve mevzuatta, idari işlemlerde, yargı kararlarında, her türlü hukuki muamelelerde, kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında "Türk Lirası veya Liraya" yapılan atıflar aynı yasa'nın 6. Maddesinde belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirası'na yapılmış sayılacağı, geçici 1. Maddesi, halen tedavülde bulunan Türk Lirası banknotlar ile madeni paralar 1.1.2005-31.12.2005 tarihleri arasında Yeni Türk Lirası banknotlarla ve yeni çıkarılacak madeni paralarla birlikte tedavül edeceği;

Geçici 3. Maddesi 1.1.2005-31.12.2005 tarihleri arasında bütün mal ve hizmet bedellerinin Tüketicileri Koruma Yasası'nın 19. Maddesi çerçevesinde düzenlenecek etiket

ve tarife listelerinde Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası üzerinden ayrı ayrı gösterilmesinin zorunlu olduğu hükümleri içermektedir.

Konu yasa kuralları tahdinde Yeni Türk Lirası kullanımında muhasebe sistemine ilişkin olarak işletmeler tarafından uyulacak esaslar konusunda aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

- 1) 31.12.2004 tarihi sonuna kadar düzenlenecek tüm belgeler (fatura, serbest meslek makbuzu, sevk irsaliyesi vb.) Türk Lirası üzerinden düzenlenecek ve dönem sonu işlemleri dahil tüm muhasebe kayıtları Türk Lirası üzerinden yapılacaktır. Mali tablolar Türk Lirası üzerinden düzenlenecektir. Bu belgeler ve muhasebe kayıtları 1.1.2005 tarihinden sonra 27/77 sayılı Vergi Usul Yasası kurallarınca aynen oldukları gibi muhafaza edilecektir.
- 2) 31.12.2004 tarihli bilanço tutarları yasada belirtilen değişim oranı esas alınarak 1.1.2005 tarihi itibarıyla Yeni Türk Lirası'na dönüştürülecek ve dönüştürülen bu tutarlar açılış kayıtları olarak muhasebeleştirilecektir. Hesaplardaki toplam TL tutarların YTL'ye dönüşümünde bulunacak tutarlar ile alt hesapların ayrı ayrı dönüşümü işleminde bulunacak tutarlar toplamı, tamamlamalar (yuvarlamalar) nedeniyle eşit olmayabilecektir. Bu nedenle, işletmeler defteri kebir hesaplarında yer alan TL tutarların YTL'ye dönüşümü işlemlerine alt hesaplarının tek tek Yeni Türk Lirası'na çevrilmesi suretiyle bulunan ana hesap toplam tutarlarının muhasebe kaydını yapacaklardır. 31/12/2004 tarihli bilanço tutarlarının bu şekilde YTL'ye dönüştürülmüş tutarları 1.1.2005 tarihli bilançonun açılış kayıtları olacaktır. Dönüşüm işlemlerinde kullanılmak üzere hazırlanan örnek dönüşüm tablosu ektedir (Ek.1)
- 3) 1.1.2005 tarihinden itibaren düzenlenecek tüm belgeler ve yapılacak muhasebe kayıtları sadece Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruş üzerinden olacaktır. Önceki dönemlere ilişkin olmakla birlikte 1.1.2005 tarihinden sonra düzenlenecek faturalar, verilecek beyannameler ve bildirimlerin de Yeni Türk Lirası'na dönüştürülmesi ve Yeni Türk Lirası üzerinden düzenlenmesi ve hesaplara kaydedilmesi gerekmektedir.
- 4) Gelir ve Vergi Dairesi'nce özel hesap dönemi tayin edilen mükellefler de 1.1.2005 tarihinde normal vergilendirme dönemine sahip diğer mükellefler gibi

işlem yapacaklardır. Bu mükellefler 31.12.2004 tarihi itibarıyla geçici mizan çıkartacaklar, mizanda yer alan hesapları, diğer mükelleflerin tabi oldukları esas ve usuller çerçevesinde YTL para biriminde dönüştürülecekler ve YTL birimine dönüştürülen bu hesap tutarları 1.1.2005 tarihli açılış maddesi olarak muhasebeleştirileceklerdir. 31.12.2004 tarihli geçici mizanı en geç dönem sonu hesaplarıyla birlikte Gelir ve Vergi Dairesi'ne sunacaklardır.

- 5) Bilanço esas dışında işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler de 1.1.2005 tarihinden itibaren YTL para birimine göre defter tutacaklardır. Bu mükellefler 2005 yılına devreden dönem sonu mal tutarları toplamı ve amortismanına tabi iktisadi kıymetler gibi kayıtlarını YTL'ye dönüştürerek kaydedecekler ve Gelir ve Vergi Dairesi'ne yasal süre içinde beyannamelerini vereceklerdir.
- 6) Amortismanına tabi ekonomik kıymetlerin TL birimindeki değerleri YTL'ye dönüştürülürken her bir iktisadi kıymet için ayrı ayrı dönüşüm işlemi yapılacaktır. Aynı şekilde bu iktisadi kıymetlerin birikmiş amortismanları da ayrı ayrı YTL'ye dönüştürülecektir.
- 7) 2004 yılı vergilendirme dönemine ilişkin olmakla birlikte, 1.1.2005 tarihinden sonra verilecek KDV, Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi ve diğer beyannameler ile belgelerin düzenlenmesinde YTL para birimi esas alınacak ve sözkonusu beyannameler ve belgeler YTL üzerinden düzenlenecektir.
- 8) Konu yasanın geçici 1. Maddesinde tedavülde bulunan Türk Lirası banknotları ile madeni paraların 1.1.2005-31.12.2005 tarihleri arasında yeni çıkarılacak Yeni Türk Lirası banknotlar ve madeni paralarla birlikte tedavül edeceği belirtilmiştir. Buna göre, isteyen mükellefler her iki para birimini, kasa hesabında açılacak YTL ve TL hesaplarında izleyebileceklerdir.
- 9) 1.1.2005 tarihinden önce satılan ve faturası TL üzerinden düzenlenmiş malların bu tarihten sonra iade edilmesi halinde, faturadaki tutarlar YTL'ye dönüştürülerek hesaplara alınacak ve düzenlenecek iade faturaları YTL para birimi üzerinden düzenlenerek muhasebe kaydı yapılacaktır.
- 10) Mali tablolarının karşılaştırmalı olarak (önceki dönem-cari dönem) düzenlenmesindeki amaç söz konusu tabloların kıyaslanarak analizinin

yapılması olduğundan, önceki döneme ait olan tablolarda kullanılan para birimi ile, cari döneme ait para biriminin aynı olması gerekmektedir. Bu nedenle, 2004 mali yılı işlemlerine ilişkin olarak düzenlenen ancak 1.1.2005 tarihinden sonra verilmesi gereken Gelir ve Kurumlar Vergisi beyannameleri ekinde yer alan mali tablolarda kullanılacak para birimi YTL olacaktır.

- 11)66/99 sayılı yasa kurallarınca yeniden değerlemeye tabi tutulacak ekonomik kıymetlere ait tüm işlemler YTL'ye dönüştürülerek muhasebeleştirilecektir.
- 12)Tek Düzen Hesap Planı'na göre hesaplarını bilgisayar aracılığı ile tutulmasına Müdürlüğümüzce yetki verilen bilgisayar yazılım programları en geç 31.12.2004 tarihine kadar YTL'ye göre düzenlenecektir.
- 13)YTL'nin uluslararası para kodu "TRY 949 2" olarak belirlenmiştir.
- 14)Vergi mükelleflerinin Gelir ve Vergi Dairesi'ne vermiş oldukları teminat mektuplarının, YTL değişim oranında düzeltileceğinden ayrı teminat mektubu verilmesine gerek bulunmamaktadır.
- 15)Konu yasa kurallarınca halen tedavülde bulunan Türk Lirası banknotlar ile madeni paralar 01.01.05-31.12.05 tarihleri arasında yeni çıkarılacak Yeni Türk Lirası banknotlarla ve manedi paralarla birlikte tedavül edecektir. Belirtilen dönemde TL ile YTL para birimlerinin birlikte tedavülü fatura ve diğer belgelerde yer alacak miktarların YTL olarak düzenlenmesini etkilemeyecektir. Bu nedenle tüm mal ve hizmetler için düzenlenen fatura ve diğer belgeler YTL üzerinden düzenlenecek ve aynı şekilde muhasebe kayıtları da YTL para birimi üzerinden yapılacaktır.
- 16)Mal ve hizmet teslimlerine ilişkin olarak düzenlenecek fatura veya fatura yerine geçen belgelerde aynı orana tabi birden fazla mal veya hizmet bedeli gösterildiğinde Katma Değer Vergisi (KDV) aynı orana tabi mal ve hizmetlerin matrah toplamı dikkate alınarak hesaplanacaktır. Farklı orana tabi mal ve hizmetlerin aynı faturada gösterilmesi halinde KDV her bir oranın matrah toplamı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

Örnek:

Mal Cinsi		Tutar (YTL)	KDV %	KDV Tutarı
A Malı		123.45	%5	6.17
B Malı		100.45	%5	5.02
B Malı		100.45	%5	5.02
C Malı		231.14	%15	34.67
D Malı		117.10	%15	17.57
Toplam Mal Bedel		672.59		
	Matrahı	KDV Tutarı		
%5 KDV (A+B Malı)	324.35	16.22		
%10 KDV	348.24	52.24		
Toplam KDV		68.46		

Örnekte görüleceği üzere %5 ve %15 KDV oranına tabi malların matrah toplamaları dikkate alınarak hesaplanacak KDV 68.46 YTL olacaktır.

17)31/96 sayılı KDV İade Yasası kapsamında olup KDV iadesine bağlı tutulacaklar (Kasım, Aralık, Ocak, Şubat dönemi) Kasım-Aralık 2004 ayları için KDV İ 2A formu TL olarak düzenleyecekler, ancak bu aylarla ilgili KDV İ 2A formunda belirtilen aylık net gelir ile iadeye tabi toplam harcama tutarını YTL'na dönüştürerek beyan edeceklerdir.

Konu yasa kuralları uyarınca öngörülen düzenlemelere azami özen gösterilmesi, tereddüt hasıl olan uygulamalar hakkında Gelir ve Vergi Dairesi'nin bilgisine getirilmesi veya www.kktcb.trnc.net sitesinden bilgi alınması ve yasal düzenlemeler hakkında vergi yükümlülerinin de bilgilendirilmesi hususunda gereğinin yapılması rica olunur.

Taney Aşçıoğulları

Gelir ve Vergi Dairesi Müdürü

Dağıtım:

- 1) Tüm Gelir ve Vergi Memurları
- 2) Bilgisayar programcıları.

MO/NY